

YASHIL

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEKNOLOGIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI

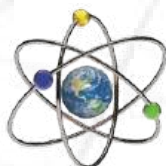
2
0
2
4

MAQOLALAR TO'PLAMI

MAXSUS SON
Iyun-iyul

Digital
Object
Identifier

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Mas'ul muharrir:

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'ZR Tabiat resurslari vazirligi, O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

“ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEXNOLODIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI”

MAVZUSIDAGI ILMIY MAQOLALAR TO‘PLAMI

MINTAQADA BANK-MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI

Jumayev Bahodir Raxmatullayevich

Buxoro muhandislik-texnologiya instituti doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqola mintaqaning bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy jihatlariga bag'ishlangan. Maqolada mintaqaviy bank tizimlarini shakllantirish va rivojlantirishning asosiy tushunchalari va yondashuvlari ko'rib chiqiladi, shuningdek, ularning samaradorligi va barqarorligiga ta'sir qiluvchi omillar tahlil qilinadi. Hududiy miqyosda bank tizimining rivojlanishini tahlil qilish va prognoz qilishda foydalaniladigan usul va modellar tavsiflangan. Hududlar iqtisodiyotining o'ziga xos sharoitlari va ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beruvchi zamonaviy nazariy yondashuvlarga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xulosa qilib aytganda, maqolada viloyat bank-moliya tizimini rivojlantirishning asosiy muammolari va istiqbollari belgilab berilgan, uning faoliyatini takomillashtirish va barqarorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar berilgan. Bu boradagi ishlar barqaror iqtisodiy o'sish va barqarorlikni ta'minlash, shuningdek, hududlarning raqobatbardoshligini oshirish nuqtayi nazaridan dolzarbdir.

Kalit so'zlar: mintaqaviy bank-moliya tizimi, iqtisodiy rivojlanish, moliyaviy barqarorlik, investitsiyalar, moliyaviy xizmatlar, bank sektoridagi innovatsiyalar.

Abstract: This article is devoted to the theoretical aspects of the development of the banking and financial system of the region. The article examines the main concepts and approaches to the formation and development of regional banking systems, as well as analyzes the factors affecting their efficiency and stability. The methods and models used in the analysis and forecasting of the development of the banking system at the regional level are described. Particular attention is paid to modern theoretical approaches that allow taking into account the specific conditions and needs of the regional economy. In conclusion, the article identifies the main problems and prospects of the development of the banking and financial system of the region, and gives recommendations for improving its operation and increasing its stability. The work in this regard is urgent from the point of view of ensuring sustainable economic growth and stability, as well as increasing the competitiveness of the regions.

Key words: Regional banking and financial system; economic development; financial stability; investments; financial services; innovations in the banking sector.

Аннотация: Данная статья посвящена теоретическим аспектам развития банковско-финансовой системы региона. В статье рассматриваются основные концепции и подходы к формированию и развитию региональных банковских систем, а также анализируются факторы, влияющие на их эффективность и устойчивость. Описаны методы и модели, используемые при анализе и прогнозировании развития банковской системы на региональном уровне. Особое внимание уделено современным теоретическим подходам, позволяющим учитывать специфические условия и потребности региональной экономики. В заключение в статье обозначены основные проблемы и перспективы развития банковско-финансовой системы региона, а также даны рекомендации по совершенствованию ее функционирования и повышению устойчивости. Работа в этом направлении актуальна с точки зрения обеспечения устойчивого экономического роста и стабильности, а также повышения конкурентоспособности регионов.

Ключевые слова: региональная банковско-финансовая система; экономическое развитие; финансовая стабильность; инвестиции; финансовые услуги; инновации в банковском секторе.

KIRISH

Bank tizimi va real sektor o'rtasidagi o'zaro ta'sir jarayonlari bozor iqtisodiyotini shakllantirishning zaruriy omili va iqtisodiyotni tarkibiy qayta qurishning muhim elementi hisoblanadi. Bank tizimi moliyaviy infratuzilmaning asosi bo'lib, mintaqa iqtisodiyotini shakllantirish uchun asosiy mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi. Hudud iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi ma'lum bir mintaqada bank tizimining barqarorligiga bevosita bog'liq. Hududda bank-moliya tizimining rivojlanishi barqaror iqtisodiy o'sishning asosiy omili hisoblanadi. Samarali faoliyat ko'rsatayotgan bank tizimi biznes va aholining moliyaviy resurslardan foydalanishini ta'minlaydi, investitsiyalarni jalb etish va iqtisodiy barqarorlikni saqlashga yordam beradi. Ushbu maqolaning maqsadi mintaqaning bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy va uslubiy asoslarini ko'rib chiqish, uning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillarni aniqlash va faoliyatini takomillashtirishning istiqbolli yo'nalishlarini belgilashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Mintaqaviy bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy jihatlarini o'rganish klassik iqtisodiy nazariyalarni ham, zamonaviy tadqiqotlarni ham qamrab olgan turli adabiyotlarni tahlil qilishni talab qiladi. Mintaqaviy bank tizimlarining o'ziga xos xususiyatlarini tushunishga katta hissa qo'shgan rossiyalik va o'zbek olimlarining ishlariga asosiy e'tibor qaratilgan.

Jumladan rus olimlari Пенюгалова А.В., Цицашвили С.С., Платонова Ю.Ю., Кравчишин А.С., Сыврачев А.С., Фетисов Г.Г., Красавиной Л.Н. hamda mamlakatimiz olimlari Jumabayev A.B., Ahmadjonov O., Maxmudova M. va boshqalarning ishlaridan foydalanilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida mintaqaviy bank-moliya tizimi, moliyaviy barqarorlik, investitsiyalar, moliyaviy xizmatlar, bank sektoridagi innovatsiyalar kabi tushunchalarning mazmun-mohiyatini ochib berishda mantiqiy, qiyosiy va solishtirma tahlil, analiz va sintez, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Milliy xo'jalik tizimining faoliyat ko'rsatish jarayonida hududiy iqtisodiyot shakllanadi. Iqtisodiyotning hududiy xususiyatlaridan kelib chiqqan holda hududlarda milliy bank tizimining bo'linmalari tashkil etilib, mintaqaviy bank tizimini tashkil etadi.

Mintaqaning bank-moliya tizimi – bu ma'lum bir geografik mintaqa doirasida moliyaviy resurslarni samarali taqsimlash va ulardan foydalanishni ta'minlaydigan moliyaviy institutlar va vositalar yig'indisidir. Bu tizim iqtisodiy o'sish va barqarorlikni ta'minlash maqsadida bir-biri bilan va tashqi muhit bilan o'zaro aloqada bo'lgan banklar, kredit uyushmalari, sug'urta kompaniyalari, investitsiya fondlari va boshqa moliyaviy tashkilotlarni o'z ichiga oladi.

1-jadval. Markaziy bankning statistik byulleteni – 2024-yil mart. Kredit tashkilotlari va ularning tarkibiy bo'linmalari soni.

	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	01.01.24
1	2	14	26	38	49
1. Kredit tashkilotlari, jami*	147	160	177	199	204
shu jumladan:					
Tijorat banklari, shundan:	30	32	33	32	35
Davlat ulushi mavjud banklar	13	13	12	12	10
Boshqa banklar	17	19	21	20	25
Nobank kredit tashkilotlari, shundan:	117	128	144	167	169
Mikromoliya tashkilotlari	56	63	70	85	84
Lombardlar	61	64	73	81	84
Ipotekani qayta moliyalashtirish tashkilotlari		1	1	1	1
2. Tijorat banklari filiallari, jami	850	861	860	832	696
3. Bank xizmatlari markazlari (xizmat ofislari va mini banklar)	1 050	1 222	1 244	1 543	1 816
4. 24/7 shoxobchalari	902	1 452	2 287	2 974	3 723

Mintaqaviy bank-moliya tizimining funksiyalari:

- *kapital to'planishi*. Tizim aholi va tadbirkorlik subyektlarining jamg'armalarini to'playdi, ularni investitsiyalar va kreditlarga qayta taqsimlaydi;
- *kreditlash va moliyalashtirish*. Korxonalar va jismoniy shaxslar uchun kredit resurslaridan foydalanish imkoniyatini beradi, bu esa iqtisodiy faollik va o'sishni rag'batlantiradi;
- *to'lov xizmatlari*. Hisob-kitoblar va to'lovlarni ta'minlaydi, mintaqada iqtisodiy operatsiyalarni qo'llab-quvvatlaydi;
- *investitsion xizmatlar*. Turli moliyaviy vositalarga sarmoya kiritish imkoniyatlarini taqdim etadi, diversifikatsiya va kapital o'sishiga yordam beradi;
- *xatarlarni boshqarish*. Moliyaviy risklarni boshqarish uchun sug'urta vositalarini taklif qiladi.

Bank-moliya tizimining mintaqacha uchun ahamiyati:

- *iqtisodiy o'sish*. Samarali bank-moliya tizimi investitsiyalarni jalb qilish, biznesni rivojlantirish va ish o'rinlari yaratishga yordam beradi, bu esa mintaqada iqtisodiy o'sishga olib keladi;
- *moliyaviy barqarorlik*. Tizim moliyaviy inqirozlarning oldini olish va oqibatlarini yumshatish orqali moliyaviy barqarorlikni saqlaydi;
- *ijtimoiy rivojlanish*. Ipoteka kreditlari, ta'lim kreditlari va sug'urta xizmatlari kabi ijtimoiy dasturlarni qo'llab-quvvatlash aholi turmush sifatini oshirishga xizmat qilmoqda;
- *innovatsiya va texnologiya*: Bank faoliyatiga raqamli banklar va fintech yechimlari kabi yangi texnologiyalarning joriy etilishi moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini yaxshilaydi va ularning samaradorligini oshiradi;
- *mintaqaviy raqobatbardoshlik*. Rivojlangan bank-moliya tizimi mintaqani investorlar va tadbirkorlar uchun jozibador qiladi, uning milliy va xalqaro miqyosda raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Mintaqaning bank-moliya tizimining rivojlanishiga turli iqtisodiy nazariyalar va yondashuvlar prizmasi orqali qarash mumkin. Bu nazariyalar moliya tizimlarining ishlash mexanizmlarini, ularning iqtisodiyotga ta'sirini va rivojlanishiga yordam beruvchi omillarni tushunishga yordam beradi.

Hududning bank-moliya tizimini o'rganish va rivojlantirishning uslubiy asosi hozirgi holatni tahlil qilish, asosiy muammolarni aniqlash va rivojlanishning istiqbolli yo'nalishlarini aniqlashda qo'llaniladigan turli usullar, vositalar va modellarni o'z ichiga oladi. Ushbu uslubiy yondashuvlar bank-moliya tizimining faoliyati va uning hududiy iqtisodiyotga ta'sirini chuqur anglash imkonini beruvchi keng qamrovli tadqiqotlar o'tkazish imkonini beradi.

1. Iqtisodiy tahlil usullari: ekonometrika; tizimli tahlil; SWOT tahlil.
2. Modellar: moliyaviy barqarorlik modellari; iqtisodiy o'sish modellari; bank simulyatsiyasi modellari.
3. Strategik rejalashtirish vositalari: bank balansini muvozanatlash; manfaatdor tomonlarning manfaatlarini xaritalash;
4. Prognozlash va ssenariy tahlillari

Mintaqaning bank-moliya tizimining rivojlanishi bir necha toifalarga birlashtirilishi mumkin bo'lgan ko'plab omillar bilan belgilanadi: iqtisodiy, siyosiy va tartibga solish, ijtimoiy va demografik, texnologik va institutsional. Bu omillarni hisobga olish muayyan hududda bank tizimining rivojlanish dinamikasi va o'ziga xos xususiyatlarini tushunish va uni takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi.

1. Iqtisodiy omillar: iqtisodiy o'sish va barqarorlik; aholining daromadlari va farovonlik darajasi; investitsion faoliyat.
2. Siyosiy omillar: hukumat siyosati va tartibga solish; soliq siyosati; institutsional muhit;
3. Ijtimoiy va demografik omillar: moliyaviy savodxonlik darajasi; demografik o'zgarishlar; ijtimoiy dasturlar va tashabbuslar.
4. Texnologik omillar: axborot texnologiyalarini rivojlantirish; kiberxavfsizlik;
5. Institutsional omillar: korporativ boshqaruv sifati; bank sohasida raqobat; xalqaro hamkorlik va integratsiya.

Mintaqaning bank-moliya tizimini rivojlantirish strategiya va siyosatni ishlab chiqishda e'tiborga olinishi kerak bo'lgan qator muammolarga duch kelmoqda. Shu bilan birga, to'g'ri yondashuv bilan amalga oshirilishi mumkin bo'lgan muhim istiqbollar mavjud. Mintaqaning bank-moliya tizimini rivojlantirishning asosiy muammolari:

1. Iqtisodiy beqarorlik.
2. Moliyaviy resurslarning yetishmasligi.
3. Normativ to'siqlar.
4. Texnologik muammolar.
5. Moliyaviy savodxonlikning past darajasi.

Mintaqaning bank-moliya tizimini rivojlantirishning asosiy istiqbollari:

1. Iqtisodiy o'sish va diversifikatsiya.
2. Innovatsion texnologiyalar.
3. Mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish.
4. Normativ-huquqiy muhitni takomillashtirish.
5. Aholining moliyaviy savodxonligini oshirish

Bugungi kunga qadar hududiy bank tizimlarining rivojlanish darajasini tahlil qilish bo'yicha yagona yondashuv ishlab chiqilmagan, hududiy bank tizimlarining rivojlanish darajasini diagnostika qilish va tavsiflash, ularning o'rnini aniqlash imkonini beruvchi ko'rsatkichlarni aniqlash metodologiyasi mavjud emas. Mintaqaviy bank tizimini o'rganishning nazariy va uslubiy asoslarining yetarli darajada ishlab chiqilmaganligi, uning bank tizimi, mintaqaning iqtisodiy rivojlanishi va xalq xo'jaligi uchun ahamiyatini yetarlicha baholamaslik ushbu tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mamlakatning yanada rivojlanishi uchun bank tizimi va moliya institutlarini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Jahon iqtisodiy o'zgarishlari sharoitida bank sektorini rivojlantirish strategiyalari va modellari ularning jamiyatga muvaffaqiyatli integratsiyalashuvi uchun tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mintaqaning iqtisodiy salohiyatini samarali safarbar etishga va uning iqtisodiyotiga sezilarli ta'sir ko'rsatishga qodir bo'lgan iqtisodiy qudratli va barqaror mintaqaviy bank tizimini yaratish ham mintaqaning, ham butun mamlakatning har tomonlama ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash uchun zarurdir.

Mintaqaning bank-moliya tizimi iqtisodiy o'sish, moliyaviy barqarorlik va ijtimoiy taraqqiyotni ta'minlashda asosiy o'rin tutadi. Uning samaradorligi va barqarorligi mintaqaning iqtisodiy salohiyatini ro'yobga chiqarish va aholisining farovonligini ta'minlash qobiliyatini belgilaydi.

Mintaqaning bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy jihatlar klassikdan tortib to zamonaviy va innovatsion gacha bo'lgan ko'plab iqtisodiy nazariyalar va yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Ushbu nazariyalarni tushunish moliya tizimini rivojlantirishga ta'sir etuvchi mexanizm va omillarni chuqur tahlil qilish hamda uni takomillashtirish va zamonaviy talablarga moslashishning samarali strategiyalarini ishlab chiqish imkonini beradi. Mintaqaviy o'ziga xoslik va jahon tendensiyalari bilan integratsiyalashuv mintaq bank-moliya tizimini rivojlantirishning asosiy elementlari hisoblanadi.

Hududning bank-moliya tizimini tadqiq etish va rivojlantirishning uslubiy asosi har tomonlama va chuqur tadqiqotlar olib borish, samarali strategiyalarni ishlab chiqish va bank tizimini zamonaviy talablarga moslashtirish imkonini beruvchi turli xil usul va vositalarni o'z ichiga oladi. Ushbu uslubiy yondashuvlarni qo'llash bank-moliya tizimining faoliyatini takomillashtirish, uning barqarorligi va mintaqaning iqtisodiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini oshirishga yordam beradi.

Mintaqaning bank-moliya tizimining rivojlanishi turli omillar, jumladan, iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy, texnologik va institutsional omillarning kompleks o'zaro ta'siriga bog'liq. Bu omillarni tushunish bank tizimi faoliyatini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash, uning barqaror rivojlanishi va zamonaviy chaqiriqlarning moslashuviga xizmat qiluvchi samarali strategiya va siyosatni ishlab chiqish imkonini beradi.

Mintaqaning bank-moliya tizimi iqtisodiy beqarorlik, moliyaviy resurslarning yetishmasligi, tartibga soluvchi to'siqlar, texnologik muammolar va moliyaviy savodxonlik darajasining pastligi kabi ko'plab muammolarga duch kelmoqda. Biroq, to'g'ri yondashilgan taqdirda uning rivojlanishida iqtisodiy o'sish va diversifikatsiya, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish, normativ-huquqiy muhitni takomillashtirish va aholining moliyaviy savodxonligini oshirish kabi muhim istiqbollarni mavjud. Mavjud muammolarni bartaraf etish va istiqbollardan unumli foydalanishga qaratilgan kompleks strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirish viloyat bank-moliya tizimi faoliyatini, uning iqtisodiyotni rivojlantirishga qo'shadigan hissasini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Jumabayev A.B. Moliya-bank tizimini rivojlantirishda mintaq iqtisodiy salohiyatining ahamiyati (3-Maqola) // "Moliya bozorini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusidagi III respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi. – 2024. – №. 3. – 17-20 bet.
2. Xudoyarov Z.S., O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvida bank-moliya tizimini rivojlantirish va isloh etish muammolari // Международный научный журнал «Новости образования: исследование в XXI веке». , 2023. №12(100). С. 184-187.
3. Пенюгалова А.В., Цицашвили С.С., Платонова Ю.Ю., Кравчишин А.С.. Развитие региональной банковской системы в рыночной экономике // Финансы и кредит. - 2008. №22(310). С. 2-10.
4. Сыврачев А.С. Особенности развития банковской системы на региональном уровне // Вестник Оренбургского государственного университета 2015 № 8 (183) С. 141-147.

5. Фетисов Г.Г. Методологические основы формирования устойчивой банковской системы // Финансы и кредит. – 2002. №15(105). С. 2-13.
6. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. / Под ред. Красавиной Л.Н. – М.: Финансы и статистика, 2007. С. 289.
7. Международный финансовый рынок. / Под ред. В.А.Слепова, Е.А.Звоновой. – М.: Магистр, 2009. С. 34. // “Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар” илмий электрон журнали. 3-сон, май-июнь, 2015 йил. www.iqtisodiyot.uz
8. <https://cbu.uz/uz>
9. <https://stat.uz/uz>
10. <https://cyberleninka.ru>

MUNDARIJA

Muhandislar – taraqqiyot tayanchi	4
Sadoqat Siddiqova	
Исследование влияние азотсодержащей добавки на процесс окисления битумов	9
Юлдашев Норбек Худайназарович	
Ziyorat turizmining iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy ta'siriga oid muammolar yechimida terminologiyaning ahamiyati.....	14
Malohat Jo'rayeva, Shavkat Bafojev	
Eksploatatsiya davrida kompressor moylarining ishlashi va fizik-kimyoviy xususiyatlari o'zgarishining o'ziga xosligi	19
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich	
Tabiiy gazning oltingugurtli qo'shimchalarining fizik-kimyoviy xossalarini tadqiq qilish	24
Muxtor Jamolovich Maxmudov, Ramazonov Bahrom G'afurovich	
Автоматическое формообразование пневматических опалубок бикубическими сплайнами.....	30
Ядгаров Ўктам Турсунович, Ахмедов Юнус, Асадов Шухрат Кудратович	
Optimizing the efficient transport of mass from alternative energy sources and the process of heat and mass exchange during the processing of spices	37
Khayrullo Djurayev Fayzievich, Mizomov Mukhammad Saydulla ugli	
The role of digitalization in regional development and the utilization of their potential for sustainable development	44
Jafarova Khilola Khalimovna	
Разработка новых структур и способов выработки комбинированного трикотажа с повышенной формоустойчивостью на базе интерлочного переплетения	48
Гуляева Г.Х., Мукимов М.М., Каримова Н.Х.	
Кислотная активация навбахорской бентонитовой глины	53
Хужакулов Азиз Файзуллаевич, Хотамов Кобил Ширинбой угли	
Mustaqil ta'limni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	58
Murodova Zarina Rashidovna	
Kislorodli birikmalar asosida olingan antideetonatsion kompozitsiyalarning ai-80 avtomobil benzinini detonatsion barqarorligiga ta'sirini tadqiq qilish	66
Saloydinov Aziz Avazovich	
Buxoro viloyatining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	70
Akramova Obida Qosimovna	
Исследование механико-технологических параметров глубокого рыхления почвы подпахотного горизонта.....	77
Н.С.Бибутов, Ф.Ю.Хабибов, Ш.М.Муродов	
Разработка экспериментальной установки энергосберегающего измельчителя фруктов и овощей для производства сок с мякотью.....	85
Ф.Ю. Хабибов, Х.Х. Ниязов	
Туризм: типология и классификация.....	95
Малохат Мухаммадовна Жураева, Марупова Гульноз Умарджоновна	
"Yashil energetika"ni rivojlantirishni rag'batlantirishning me'yoriy ko'rsatkichlarini ishlab chiqish.....	99
Sadullayev Nasullo Ne'matovich, G'afurov Mirzoxid Orifovich, Ne'matova Zuxra Nasullo qizi	
Umumiy ovqatlanish korxonalarida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda diversifikatsiyalangan milliy hunarmandchilik mahsulotlaridan foydalanishning ahamiyati.....	108
Ruziyeva Gulinoz Fatillovna, Raximova Dilorom Sulaymonovna	
Polimerlar ishlab chiqarishda hamda ularni qayta ishlashda hosil bo'ladigan chiqindilardan samarali foydalanish jihatlari.....	114
Raxmatov Sherzod Shuxratovich, Sadirova Saodat Nasreddinova, Niyozova Rano Najmiddinova, Axmedov Hafiz Ibroimovich	
Kichik quvvatli, energiya samarador shamol turbinalari ko'rsatkichlarining tahlili.....	118
I.I. Xafizov, F.F. Muzaffarov, M.Sh. O'ktamov	

Анализ ингредиентов пищевых продуктов с помощью нейронной сети	127
Мухаммадиева Зарина Баходировна	
Dizel moylarini reologik xossalarini tatqiq qilish	132
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich, Toshov Mavzuddin Sa'dullo o'g'li	
Анализ состав и свойства нефтяных остатков и битумов	136
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
Kambag'allikdagi tarkibiy o'zgarishlarning aholi turmush forovonligi darajasiga ta'sirining ahamiyati	141
Xayitov Sherbek Naimovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	148
Sayidova MaftunaHamroqul qizi	
Production of tomato paste	153
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Problems of development of research and innovative activities in higher educational institutions	156
Rakhimova Dilnoza Davronovna, Alimova Ruxsora Xamzayevna	
O'zbekiston mehnat bozorida bandlikning innovatsion turlarini shakllantirish va rivojlantirish omillari	159
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna	
Dual ta'limda keys texnologiyasini qo'llash	166
Sariyev Rustam Bobomuradovich	
Mintaqada bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy va metodologik asoslari	169
Jumayev Bahodir Raxmatullayevich	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.